

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

02.12.2024 nr 200

Kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja andmete muutmine (Järvamaa)

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 ja lg 2 alusel:

1. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Peetri kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 14996, asukoht Järva maakond, Järva vald, Peetri alevik, Kesktee 16, KÜ 28801:004:0127) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
27301	Hauaplaat ladina ristiga	kultuuriministri 07.07.2004 käskkiri nr 131 punkt 2.1
17164	Hauaplaat sõjamehe kujutisega, 16.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 12
17165	Hauaplaat (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 13
17166	Hauaplaat evangelistide kujutisega, 1669 (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 14

2. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 07.07.2004 käskkirja nr 131 punkti 2.1 ja kultuuriministri 03.03.1997 määruse nr 40 punktid 12-14.

3. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Peetri kirikuaed ja kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 4002, asukoht Järva maakond, Järva vald, Peetri alevik, Kesktee 16, KÜ 28801:004:0127) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14997	Järva-Peetri kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 67

14998	Järva-Peetri kirikuaia kabel	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 68
17169	Ratasrist, 17.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 17

4. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 67-68 ja kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punkti 17 ning kultuuriministri 19.12.2006 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 39 tabeli read 3-4.
5. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Türi kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 15123, asukoht Järva maakond, Türi vald, Türi linn, F. J. Wiedemanni tn 7, KÜ 83501:001:0395) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17352	Portaalipealmik (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 278
17353	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 279
17354	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 280
17355	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 281
17356	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 282
17357	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 283
17358	Konsoolilõpmik, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 284

6. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punkti 278-284.
7. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 3 punkti 43, kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 199 ning kultuuriministri 01.09.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 59 punkti 826 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 4026, asukoht Järva maakond, Türi vald, Türi linn, F. J. Wiedemanni tn 7, KÜ 83501:001:0395) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Türi kirikuaed ja ohverdamiskoht“.
8. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kultuurimälestise „Türi kirikuaed ja ohverdamiskoht“ (kultuurimälestiste registri nr 4026, asukoht Järva maakond, Türi vald, Türi linn, F. J. Wiedemanni tn 7, KÜ 83501:001:0395) lahutamatute osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15124	Türi kirikuaia piirde- müür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 200
15125	Türi kirikuaia kabel	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 201
17365	Vapp, 19.saj. (dolomiit)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 291
17324	Mälestussammas, 19.saj. II pool (dolomiit, graniit)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 21
17366	Rist, 1855 (dolomiit)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 292

9. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 200-201 ja kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 21, 291-292 ning kultuuriministri 19.12.2006 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 41 tabeli read 3-4.

10. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Väätsa mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 15147, asukoht Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik, Kooli tn 1, KÜ 93701:004:0022, 93701:004:0026, 93701:004:0025, 93701:004:0012, 93701:004:0023, 93701:004:0027, 93701:004:0069, 93701:004:0079, 93701:001:0461, 93701:001:0466) lahutamatu osaga:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15148	Väätsa mõisa pargi piirdemüürid	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 224

11. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 14 punkti 224 ning kultuuriministri 24.08.2005 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 17 tabeli rea 3.

12. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Koordi mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 15112, asukoht Järva maakond, Paide linn, Kirisaare küla, Koordi pumbamaja, KÜ 68401:005:0246, 68401:005:0037, 68401:005:0250, 68401:005:0300, 68401:005:0236, 68401:005:0095, 68401:005:0145, 68401:005:0247, 68401:005:0098, 68401:005:0251, 68401:001:0265) lahutamatu osaga:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15113	Koordi mõisa pargi piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 188

13. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 188 ning kultuuriministri 19.12.2006 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 33 tabeli rea 3.

14. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Anna kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 15093, asukoht Järva maakond, Paide linn, Anna küla, Anna kalmistu, KÜ 56501:003:0106) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17250	Raidkivi, 18. saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 148
17251	Käärkambri siseuks koos tümpanoniga, 19/20. saj. (puit)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 149
17252	Tuulelipp, 1772 (vask)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 150

15. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 148-150.

16. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Anna kirikuaed ja kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 4021, asukoht asukoht Järva maakond, Paide linn, Anna küla, Anna kalmistu, KÜ 56501:003:0106, 56501:003:0153) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15094	Anna kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 168

17. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 168 ning kultuuriministri 21.06.2006 käskkirja nr 208 punkti 1 alapunkti 29 tabeli rea 4.

18. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Sargvere mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 15085, asukoht Järva maakond, Paide linn, Sargvere küla, 5650236 Pargi tänav, KÜ 56504:002:0219, 56504:002:0110, 56504:002:0710, 56504:002:0173, 56504:002:0315, 56504:002:0238, 56504:002:0034, 56701:001:0740, 56701:001:0777, 56701:001:0778, 56701:001:1068, 56701:001:1067) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15086	Sargvere mõisa pargi piirdemüürid	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 159

19. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 159 ning kultuuriministri 24.08.2005 käskkirja nr 265 punkti 1 alapunkti 8 tabeli rea 3.

20. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 144 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 15072, asukoht Järva maakond, Paide linn, Purdi küla, Ööbikuvälja, KÜ 56501:003:1021, 56501:003:0015, 56501:003:0213, 56501:003:0210, 56501:003:0136, 56501:003:0077, 56501:003:0542, 56501:003:0079, 56501:003:0103, 56501:003:0105, 56501:003:1022, 56501:003:0257, 56501:003:0104, 56501:003:0028, 56501:003:0269, 56501:003:0087, 56502:001:0144, 56501:003:0076, 56501:001:0456, 68401:005:0274) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Purdi mõisa park ja alleed“.

21. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kultuurimälestise „Purdi mõisa park ja alleed“ (kultuurimälestiste registri nr 15072, asukoht Järva maakond, Paide linn, Purdi küla, Ööbikuvälja, KÜ 56501:003:1021, 56501:003:0015, 56501:003:0213, 56501:003:0210, 56501:003:0136, 56501:003:0077, 56501:003:0542, 56501:003:0079, 56501:003:0103, 56501:003:0105, 56501:003:1022, 56501:003:0257, 56501:003:0104, 56501:003:0028, 56501:003:0269, 56501:003:0087, 56502:001:0144, 56501:003:0076, 56501:001:0456, 68401:005:0274) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15073	Purdi mõisa alleed	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 145
15074	Purdi mõisa pargi piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 146

22. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 145-146 ning kultuuriministri 21.06.2006 käskkirja nr 208 punkti 1 alapunkti 28 tabeli read 2-3.

23. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Paide kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 15057, asukoht Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Keskväljak 1, KÜ 56601:003:0046) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17271	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 55
17272	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 56
17273	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 57
17274	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 58

17275	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 59
17276	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 60
17277	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 61
17278	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1901 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 62
17279	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1913 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 63
17280	Vitraaž, E.Tode, Riia, 1913 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 64
17281	Vitraaž, 18. saj. (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 65
17282	Vitraaž, 18. saj. (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 66
17307	Seinamaal, A.Roosileht, 1925/1928 (secco)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 254
17312	Tuulelipp, 1847 (vaskplekk)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 259

24. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 55-66 ning 254 ja 259.

25. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Paide kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 15058, asukoht Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Keskväljak 1, KÜ 56601:003:0046) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15059	Paide kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 131; kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 265

26. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 131 ja kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punkti 265.

27. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Koigi mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 15030, asukoht Järva maakond, Järva vald, Koigi küla, Mõisavahe tee 10, KÜ 32501:003:0092, 32501:003:0130, 32501:003:0167, 32501:003:0066, 32501:003:1241, 32501:003:0700, 32501:003:0171, 32501:003:0690, 32501:003:0091, 32501:001:0204, 25501:001:0423, 25501:001:0526) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15031	Koigi mõisa allee	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 103
15032	Koigi mõisa pargi piirdemüürid	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 104

28. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 103-104 ning kultuuriministri 21.06.2006 käskkirja nr 208 punkti 1 alapunkti 27 tabeli read 3-4.

29. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Koeru kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 15007, asukoht Järva maakond, Järva vald, Koeru alevik, Väinjärve tee 1a, KÜ 25501:001:1052) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17198	Seinamaalide fragmen- did, 13.-18.saj. (secco)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 4
17212	Aknavitraaž, 19.saj. (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 115
17230	Raidkapiteel tamme- motiividega, 13.saj. II pool (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 222
17231	Raidkapiteel looma- peade ja taimemotii- videga, 13.saj. II pool (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 223
17232	Raidkapiteel inimese poolfiguuriga, 13.saj. II pool (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 224
17233	Raidkapiteel taimeorn- amendiga, 13.saj. II pool (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 225
17234	Raidkapiteel taimeorna- mendiga, 13.saj. II pool (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 226

30. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 4, 115 ja 222-226.

31. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Koeru kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 4008, asukoht

Järva maakond, Järva vald, Koeru alevik, Väinjärve tee 1a, KÜ 25501:001:1052)
lahutamata osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
15008	Koeru kirikuaia piirde- müür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 80
15009	Koeru kirikuaia kabel	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 81

32. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 80-81 ning kultuuriministri 21.06.2006 käskkirja nr 208 punkti 1 alapunkti 26 tabeli read 3-4.

33. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kabala mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 14988, asukoht Järva maakond, Türi vald, Kabala küla, Pargi tn 2, KÜ 27101:004:0036, 27101:004:2222, 27101:004:2190, 27101:004:2300, 27101:004:2672, 27101:004:2450, 27101:004:2540, 27101:004:2210, 27101:004:2630, 83401:001:0622) lahutamata osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14989	Kabala mõisa allee	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 58
14990	Kabala mõisa pargi piirdemüürid	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 59

34. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 58-59 ning kultuuriministri 21.06.2006 käskkirja nr 208 punkti 1 alapunkti 34 tabeli rea 3.

35. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Karinu mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 14981, asukoht Järva maakond, Järva vald, Karinu küla, Järve tee 2, KÜ 25702:004:0069, 25702:004:0115, 25702:004:0128, 25702:004:0039, 25702:004:0208, 25702:004:0236, 25702:004:0237, 25702:004:0226, 25702:004:0058) lahutamatu osaga:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14983	Karinu mõisa pargi piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 52

36. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 52 ning kultuuriministri 13.07.2006 käskkirja nr 218 punkti 1 alapunkti 16 tabeli rea 4.

37. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Jaani kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 14978, asukoht

Järva maakond, Järva vald, Järva-Jaani alev, Pikk tn 27a, KÜ 25701:001:0094)
lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17134	Mensa, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 8
17135	Hauaplaat, 1599 (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 9
17160	Hauaplaat, 1619 (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 163

38. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 8-9 ja 163.

39. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Jaani kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 3997, asukoht Järva maakond, Järva vald, Järva-Jaani alev, Pikk tn 27b // Kirikaia, KÜ 25701:001:0143) lahutamatu osaga:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3997	Järva-Jaani kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 48

40. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 48 ning kultuuriministri 19.12.2006 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 38 tabeli rea 5.

41. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Ambla kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 14952, asukoht Järva maakond, Järva vald, Ambla alevik, Valguse tee 1, KÜ 13401:001:0040) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17118	Raidkivi, 1799 (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 135
17119	Vitraaž, D.Hoffmann, 1979 (klaas, tina)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 136
17131	Hauaplaat, 16.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 296

42. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 135-136 ja 296.

43. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Ambla kirikuaed ja kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 3991, asukoht Järva maakond, Järva vald, Ambla alevik, Valguse tee 1, KÜ 13401:001:0040) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14953	Ambla kirikuaia kabel	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 21
14954	Ambla kirikuaia piirde-müür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 22
17099	Hauamonument, A. Starkopf, 1921 (marmor)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 6
17128	Kirikuaia värav, 20.saj I pool (raud, sepis)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 145

44. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 21-22 ja kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 6, 145 ning kultuuriministri 19.12.2006 käskkirja nr 388 punkti 1 alapunkti 37 tabeli rea 3-4.

45. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Seidla mõisa park“ (kultuurimälestiste registri nr 14940, asukoht Järva maakond, Järva vald, Seidla küla, Seidla mõis, KÜ 12902:002:1210, 12902:002:1101, 12902:002:1310, 12902:002:0301, 12901:001:0209, 25501:001:1241, 25501:001:1240) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14941	Seidla mõisa pargi piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 8

46. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punkti 8 ning kultuuriministri 24.08.2005 käskkirja nr 265 punkti 1 alapunkti 13 tabeli rea 3.

47. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Madise kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 14935, asukoht Järva maakond, Järva vald, Järva-Madise küla, Uus kalmistu, KÜ 12902:002:0931) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
17064	Hauaplaat, 1630 (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 11
17086	Vappepitaaf, 19.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 180

17087	Päiskivi, 14.saj. (paas)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 181
17088	Pühitsemisrist (secco)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 182
17089	Pühitsemisrist (secco)	kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 40 punkt 183

48. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 03.07.1997 määruse nr 40 punktid 11 ja 180-183.

49. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Järva-Madise kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 3988, asukoht Järva maakond, Järva vald, Järva-Madise küla, Uus kalmistu, KÜ 12902:002:0931) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
14936	Järva-Madise kirikuaia kabel 1	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 3
14937	Järva-Madise kirikuaia kabel 2	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 4
14938	Järva-Madise kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4 punkt 5

50. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 11.02.1998 määruse nr 4 punktid 3-5. ning kultuuriministri 24.08.2005 käskkirja nr 265 punkti 1 alapunkti 12 tabeli read 3-5.

51. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 180 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15106, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Kooli tn 8, KÜ 68401:003:0119) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Roosna-Alliku mõisa karjalaut“.

52. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 179 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15105, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Kooli tn 6/1, KÜ 68401:003:0218) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Roosna-Alliku mõisa karjalaut“.

53. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 178 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15104, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Kooli tn 2, KÜ 68401:003:0117) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Roosna-Alliku mõisa karjalaut“.

54. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 134 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15062, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Tallinna tn 31, KÜ 56601:007:0720) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Elamu“.

55. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 135 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15063, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Tallinna tn 31, KÜ 56601:007:0720) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Pesuköök“.
56. Muudan kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 136 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 15064, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Tallinna tn 31, KÜ 56601:007:0720) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Kuur“.
57. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 3 punkti 42 ja kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 185 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 4025, asukoht Järva maakond, Paide linn, Allikjärve küla, Rava metskond 219, KÜ 68401:003:0259, 68401:003:0199) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Roosna-Alliku mõisa kalmistu“.
58. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 3 punkti 39 ja kultuuriministri 11.02.1998 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 4 punkti 156 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 4022, asukoht Järva maakond, Paide linn, Purdi küla, Kabeli, KÜ 56501:003:0266) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Purdi mõisa kalmistu“.

Muinsuskaitseametil teha käskkiri teatavaks menetlusosalistele, kanda mälestiseks olemise lõpetamised kultuurimälestiste registrisse ja ajakohastada andmed riigi maakatastris.

Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja avaldamisest Riigi Teatajas, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

Mälestiseks olemise lõpetamise asjaolud ja menetluse läbiviimine

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 alusel võib mälestiseks olemise lõpetada, kui mälestis on teise mälestise lahutamatu osa, ehk olukorras, kus näiteks kirikuhoone on tunnistatud ehitismälestiseks, puudub põhjendus tunnistada eraldi mälestiseks ka mõni kirikuhoone detail.

Maa-alalised mälestised, nagu näiteks park, kirikuaed või kalmistu on terviklik kooslus, mille väärtusliku ansambli/keskkonna lahutamatuks osaks on seal asuvad ajaloolised rajatised, haljastuselemendid, struktuur ja arhitektuursed väikevormid (näiteks piirdemüür, värav, paviljon, kabel ja ajaloolised hauatähised).

Muinsuskaitseamet kogus kokku Järvamaal asuvate mälestiste andmed ning analüüsis nende võimalikku käsitlemist teise mälestise osana, kasutades selleks peamiselt kultuurimälestiste registrist, aga ka arhiiviallikaid, valdkonna spetsialistidelt ja paikvaatlustelt kogutud informatsiooni.

Ülevaatus tulemusena leiti, et 77 mälestise puhul on tegemist teise mälestise lahutamatu osaga. Nendest 52 on kunstimälestised, peamiselt kirikutes asuvad vitraažid, tornikuked ja kirikuaias paiknevad hauatähised. Ehitismälestisi on 25, peamiselt kirikuaia piirdemüürid ja kabelid.

Käskkirjas nimetatud Järva maakonnas asuvad mälestised tunnistati kultuurimälestisteks aastatel 1997–1999. Mälestised, millede mälestiseks olemine lõpetatakse, on enamuses sisuliselt ehitise või rajatise juurde kuuluvad detailid või rajatised. Näiteks on kinnismälestise „Ambla kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 14952) lahutamatuks osaks Vitraaž, D. Hoffmann, 1979 (klaas, tina) (kultuurimälestiste registri nr 17119) ning jääb mälestise „Ambla kirik“ osaks. Samamoodi on

kinnismälestise „Paide kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 15058) lahutamatuks osadeks seal asuv kirikuaia piirdemüür (kultuurimälestiste registri nr 15059).

Kuivõrd käskkirjas nimetatud mälestiste riiklik kaitse jätkub, ei ole muudatusel sisulist mõju mälestiste kaitse korraldusele. Muudatus on tehniline ning sellega väheneb mälestiste arv kultuurimälestiste registris. Käskkirjas nimetatud mälestiseks olemise lõpetamise kaalumisel riikliku kaitse kriteeriumeid ei hinnatud, kuna lõpetatud mälestised on teise mälestise lahutamatu osa ning nende riiklik kaitse jätkub senises ulatuses.

Mälestistele, mille kultuurimälestiseks olemine lõpetatakse, kuna tegemist on kinnismälestise lahutamatu osaga, jääb kehtima selle kinnismälestise kaitsevöönd, mille lahutamatu osa see mälestis on.

Lisaks parandatakse ja ühtlustatakse kinnismälestiste nimekujusid. Kultuurimälestise nimetuste kontrollimise käigus tuvastati nimetustes ebatäpsusi ja erinevusi nimetuste andmisel. Nii on Türi kirikuaed ja ohverdamiskoht võetud riikliku kaitse alla nii ajaloo- kui ka ehitismälestistena erinevate õigusaktidega, milles on sama mälestist nimetatud erinevalt. Sel juhul tähendas ühtlustamine ehitismälestise nimetuse täiendamist. Mälestise nimetuses toodud hoone aadress on otstarbekas eemaldada, kuna aadress võib ajas muutuda. Näiteks muudetakse ehitismälestis „Elamu Paides Tallinna 31“ nimetust ja uus nimetus on „Elamu“ (kultuurimälestiste registri nr 15062, asukoht Järva maakond, Paide linn, Roosna-Alliku alevik, Tallinna tn 31). Kokku täpsustatakse 10 kultuurimälestise nimetust, millega ei muudeta mälestiste senist avalik-õiguslikku seisundit.

Käskkirjas nimetatud mälestiste mälestiseks olemise lõpetamine hõlmab 69 omanikku, kellele kuuluva hoone või rajatise lahutamatuks osaks jäävad kultuuriväärtuslikud detailid või rajatised, mille mälestiseks olemine lõpetatakse. Mälestiste omanikele selle muudatusega täiendavaid negatiivseid mõjusid ei kaasne. Mälestise käsitlus muutub selgemaks. Hoone või rajatis on tervik koos oma lahutamatu osadega ja mälestiste lahutamatu osade osas ei pea eraldi silmas pidama ja arvestama tööde ja tegevuste planeerimisel, milline mälestise lahutamatu detail või rajatis on eraldi kaitse all ja milline ei ole ning kas töodes tuleb või ei tule arvestada samal ajal nii vallas- kui ka kinnismälestisele kehtivaid nõudeid. Mõnevõrra väheneb mälestise omanike halduskoormus ning Muinsuskaitseameti töökoormus.

Muinsuskaitseamet algatas kultuurimälestiste lõpetamise ja andmete muutmise menetluse ja edastas 28.06.2024 eelnõu tutvumiseks Järva maakonna kohalikele omavalitsustele ning mälestiste katastriüksuste omanikele. Tähtaeg arvamuste ja ettepanekute esitamiseks oli 14 päeva ehk kuni 15.07.2024. Tähtaegselt laekus üks arvamus: Järva Vallavalitsus saatis 01.07.2024 kirja nr 7-6/2024/1890-2, milles teatas, et puuduvad vastuväited kultuurimälestiseks olemise lõpetamise õigusakti eelnõu kohta. Teised menetlusosalised õigusakti eelnõule arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud. Muinsuskaitse Nõukogu tutvus ja nõustus eelnõuga 27.08.2024 toimunud koosolekul.

(allkirjastatud digitaalselt)
Heidy Purga